

tes appellem: ac per hoc quemadmodum quipiam mortalium sine parentibus non potest existere: ita & ego factus sum, quasi sine putredine & vermibus esse non possem. Qui ita in carne mea velut in natura sua sunt: tanquam si ex eis ipse subsisterem. Cum illi in me de carnis mea sanie potius generentur, non ego ex illis. Ubi magis mortalitatem per peccatum factam significavit: cui inest corruptio, & corruptioni putredo. Patrem vero appellavit ipsum ortum humani generis in Adam, qui corruptione factus est putrescibilis. Matrem vero naturam humanam dixit, corruptione vitiatam. Sororem vero omnem posteritatem Adæ dixit: quæ de corruptione mortalitatis, velut de sanie putredinis nascitur: quod & Baldad dixit: Homo putredo, & filius hominis vermibus.

Ubi est ergo nunc præsolatio mea, & patientiam meam quis considerat? Quod ait, & patientiam meam quis considerat: aperte fortem se in illis cruciatibus manifestat: pro quibus quasi queritur, quod ad retributionem tanti laboris sui non potuerit pervenire.

In profundissimum infernum descendit omnia mea. Alii dixerunt, omnia bona mea. Bona sua dicit ad inferos defensa, quod est anima mea: vel ipse pro illis sum defensus. Verè non credimus de iustitia, quod tantus ac talis vir pro sanctis operibus suis frustrari potuerit. Quod autem ait:

Putasne saltem ibi erit requies mihi? Istud est: si in hac vita penas patior infernorum, putasne in locis pœnarum erit aliqua requies mihi? Hoc autem gravatus miseris loquitur, potius quam victus diffidentia: quia aliis locis ait ad Dominum: Scio quia in inferno protegas me: donec pertranseat furor tuus.

Caput XVIII.

RESPONDENS autem Baldad Saites, dixit: *Uique ad quem sinem verba jactabis? Intellige prius, & sic loquamur.* Id est, quis finis erit hujus verborum? quasi non sit sincerus: vel solus Job à Baldad verbosus arguitur: vel quasi spiritu nescio quo instigatus loqui non desinat.

Quare reputati sumus ut jumenta, & sordidimus coram te? Hoc dicit, quod tanquam bruta animantia eos sanctus Job despexerit, & vilissimos & indignissimos colloquio existimaverit: & ita iracundia possessos, ut phrenesim pati viderentur.

Quid perdis animam meam in furore tuo? Loquendo contra divinam iustitiam, furoris amentia concitatus, animæ tuæ necesse est inferas mortem.

Nunquid propter te derelinquetur terra, & transferentur rupes de loco suo? Tanquam si diceret: nunquid propter te mundus ad rectorem suum non pertinebit: ut si quos peccatores invenerit, sicut & te ipsum, non puniat. Terra verò & rupium nomine metaphoricè univèrsa multitudo populorum, & excelli quique mundi & superbi, ac potentes, possunt intelligi. Sed & angeli propter celsitudinem naturæ suæ, eminentemque honorem: rupes dici possunt.

Namque lux impij extinguetur: nec splendebit flamma ignis ejus? Luce felicitatem præsentem quam sanctus Job gloriosus agebat, significavit, sicut & Salomon ait: Lumen verò impiorum extinguetur. Hanc igitur extinctam dixit: quando Job destitutus est omni felicitate præsentis. Quod autem ait: Nec splendebit flamma ignis ejus: id est, non rediet ad præstantiam felicitatem.

Lux obtenebrescet in tabernaculo illius: & lucerna quæ super eum est, extinguetur. Non solum, inquit, præsentem felicitatem amittit: sed etiam lux recordationis Dei, quæ erat in tabernaculo cordis ejus obtenebrabitur, ut ei Deus scilicet in memoriam non ascendat, & pro merito lucerna protectionis divinæ, quæ super eum fuerat, extinguetur.

Arctabuntur gressus virtutis ejus: & præcipitabit eum consilium suum. Ut superbus confidens in virtute sua, qua rectè incedere arbitrat, concludetur tribulationum angustis & pressuris, ut inde omnino exire non possit.

Immisit enim in rete pedes suos, & in maculis ejus ambulat. Retis nomine atque macularum ejus, inevitabile malum significatur: quod volens quisque exuere, ipso conamine impeditur, atque implicatur ut corruiat.

Tenebitur planta illius laqueo, & exardescit contra eum

scitis. Laqueus hic ipse diabolus non absurdè sentitur, qui ad supplantandum calcaneum, peccatores observat, & ipse nihilominus scitis nomine appellatur: eo quod velut in aliquo bono æstans sitiat hominis mortem.

Abcondita est in terra pedica ejus: & decipula illius sepe per sentiam. Latet illum quibus insidijs perditus sit: sive in semetipso pedicam, qua præpedit pedes suos, habet abconditam: id est, obligationem peccati: & in sævitia conversationis suæ, qua se rectè putat incedere, erroris istius latet decipula.

Onis que terrebunt eum formidines: & involvent pedes ejus. Sive dolores. Superbus scilicet terrore venturæ calamitatis semper terretur. Possunt etiam formidines, hoc loco non affectiones cordis intelligi: sed ipsi potius ministri diaboli. Hi igitur multis modis terrore sanctum Job, ut eis cederet, institerunt.

Attenuetur fame robur ejus, & inedia invadat costas illius. Potest fames & ipse diabolus intelligi: qui hujusmodi famem patitur, qua nunquam de necibus hominum saturatur. Sive & ipse famem patitur: quia verbum quod procedit de ore Dei accipere non meretur. Et idcirco sub nomine costarum, thoracis munimenta significatur: quibus se velut quadam obduratione construxit, ut eum cibus divini eloquii non adeat. Sive etiam impiorum plagam describit.

Devoret pulchritudinem cutis ejus: & consumat brachia illius primogenita mors. Pulchritudinem cutis: id est, ornamenta virtutum, & brachia, fortitudinem regni ejus, confecit diabolus: qui ideo primogenita mors appellatur: quia per ipsum primum intravit mors in orbem terrarum, & ipse est lux mortis inventor.

Avellatur de tabernaculo suo fiducia ejus: & calcet super eum quasi rex interitus. Hunc igitur interitum diabolus esse dixit: qui est rex super omnes filios superbiæ: sed super sanctum Job, ut eum prosterneret, calcare non potuit.

Habitent in tabernaculo illius, socii ejus qui non est. Socii sodales, sive filii, ut supra dictum est ministri diaboli sunt: qui hoc loco non esse dicitur: & cum sit naturæ suæ proprietate subsistens, tamen non est, ut dixi: quia prævaricatione factus est alienus à Deo.

Aspergatur in tabernaculo ejus sulphur. Ut fumum hic sentiat gehennarum.

Deorsum radices ejus succentur: sursum autem astoratur messis ejus. Messis opera possunt intelligi, quæ foras atque in publicum ex interioribus erumpunt, de fidei radice consurgunt. Aliter: Deorsum radices ejus succentur: id est, opera, quæ in hoc faculo perpetravit, inveniantur mortua, mortisque ariditate similia. Sursum autem atteratur messis ejus: in futuro utique mercedem laboris sui minimè consequatur.

Memoria illius pereat de terra. Id est nihil memoria sua dignum operetur: vel etiam memoria ejus pereat de terra viventium.

Et non celebretur nomen ejus in plateis. In platea sedebant reges, inter quos optat eum famam iustitiæ non mereri. Plateæ virtutes intelliguntur: in quibus sapientia fiducialiter agit, & circumit civitatem Dei Jerusalem: in qua sacramentis divinis atque mysteriis latum est scripturarum mandatum. Vehementer igitur in his plateis ludent senes, & anus, & infantes.

Expellet eum de luce in tenebras: & de urbe transferet eum. De hac utique luce temporaria mittitur in æternas tenebras inferorum: sive etiam de parte fortis sanctorum retrudendus in tenebras tormentorum.

Non erit semen ejus, neque progenies in populo suo. Hoc dicit, quod posteritatem indignam memoria gentis suæ, vel patriæ derelinquat: secundum illud psalmitæ: Generatio rectorum benedicetur. Talem igitur generationem in populo suo noluit procreare: unde in hac gente spiritali gloriaretur & patria.

Nec ulla reliquia in regionibus ejus. Manifestum est, quod sancto Job nihil remanserit. Spiritualem autem sic intelligendum: nullas reliquias generationis suæ habebit impius in futuro.

In die ejus stupebunt novissimi. Id est, in tempore damnationis ejus.

Et primos invadat horror. Id est, infimi & proceres terrebuntur: quod est reges potentes & magni. Sive novissimi & primi, homines, & angeli: sancti quoque & pec-

catores non absurdè intelliguntur.

Hæc sunt ergo tabernacula iniqui, & iste locus ejus qui ignorat Deum. Enarrantis maledictionis sententiam videtur dare, & dicit: ubi hujusmodi superbus scilicet, impiusque habitaturus sit: sed Job iniquus non est, quem rectum & innocentem Deus appellat.

Caput XIX.

RESPONDENS autem Job, dixit: *Uisque quo affligitis animam meam, & atteritis me sermonibus? Manifestum est: quia responsionibus amicorum suorum attritus sit, & afflictus sive fatigatus sit, & destructus.*

En decies confundis me: & non erubescitis, opprimentes me. Dies decem, pro toto tempore nominavit. Sed quomodo in brevi numero, in Apocalypsi major numerus temporis intelligitur: ita & in hac eadem summa numeri minus significatur, ut hoc solido numero & perfecto manente, pro diversitate locorum in scripturis divinis, nunc majorem numerum, nunc minorem significari noverimus.

Nempe & si ignoravi, necum erit ignorantia mea. At vos contra me erigimini, & arguitis me opprobriis meis. Putatis me, inquit, ignorare Deum, sicut & dicitis: Nunquid amicos decet insultare oppressis: à quibus magis tribulantes solati præsolantur? Non est hoc opus amicorum fidelium, sed est potius subannatio iridentium.

Saltem nunc intelligite: quia Deus non aquo judicio afflixerit me, & flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo, vim patiens, & nemo audiet. Vociferabor, & non est qui judicet. Ille dicebat se inique sustinere molestias tormentorum: illi verò utpote iniquum pati suo merito loquebantur. Et putant quod in hoc articulo illius sensus erraverit & ideo postmodum dicat ad Deum: Inspicienter locutus sum, & quæ ultra modum excederet scientiam meam.

Semitam meam circumspexit, & transire non possum. Qua rectus utique atque illibatus proficisceretur ad gloriam meritorum meorum. Hanc igitur ignominiam passionis hujus circumspexit atque interceclit: ut ad illam gloriam pervenire non possim.

Et in calle meo tenebras posuit. Id est, in tramite: hoc est, castigatæ viæ meæ, qua velut per arcum & angustum eum, vel facultatibus mundi, vel sanitate corporis spoliaverunt. Unde pulchrè dictum est:

Spoliavit me gloria mea, & abstulit coronam de capite meo. Gloria me regni privavit: fidei quoque fiduciam abstulit: quam de ipso apice mentis meæ, qui est naturæ rationalis caput, velut honoris coronam detraxit.

Destruxit me undique, & perco: & quasi evulsa arbori abstulit spem meam. Domo, regno, familia, filiis, amicis, sanitate corporis mei delitutus sum: ita his omnibus ablatis, perire me video: cujus etiam spes vitæ meæ velut arbor ablata est.

Iratus est contra me furor ejus: & sic me habuit quasi hostem suum. Furor Dei hoc loco potest diabolus ipse intelligi, qui beatum Job diversis modis, id est, blasphemis, & carnis ejus cruciatibus insectabatur.

Simul venerunt latrones ejus, & fecerunt sibi viam per me. Furor Dei, diabolus est; latrones verò, ministri ejus sunt: hoc est quod ait, & fecerunt sibi viam per me: quando eum, vel facultatibus mundi, vel sanitate corporis spoliaverunt. Unde pulchrè dictum est:

Et obsederunt in gyro tabernaculum meum. Fratres meos longè fecit à me: & noti mei quasi alieni recesserunt à me. Dereliquerunt me propinqui mei: & qui me noverant oblitii sunt mei. Inquilini domus meæ, & ancilla meæ sicut alienum habuerunt me: & quasi peregrinus fui in oculis eorum. Servum meum vocavi, & non respondit: ore proprio deprecabar illum. Id est, foris insidiati sunt. Sive circumdederunt in gyro tabernaculum ejus: hoc est, in corpore ejus tormenta posuerunt. Animam verò inclinare ad peccatum non potuerunt.

Halitum meum exhorruit uxor mea. Ita totus intrinsecus putru, inquit, ut halitus fetorem nec uxor mea sustinere poterit: ubi potuit fieri, quod apostema habuerit in visceribus, quod totum ventris ejus sinum tenuerit, & inde loquendo odorem fetidum de purulentia profundi vulneris experit.

Et orabam filios uteri mei. Stulti quoque despiciabant me.

Tom. V.

In scripturis divinis, filii appellantur etiam pronepotes, & illi qui longiore serie nati sunt. Proinde quando filios uteri sui dixit, in se quasi ad fontem, & ad originem posteritatis suæ respexit: unde ei cognationum familiarum veluti rivuli manaverunt. Potuit & illos uteri sui filios dicere, quos doctrina sapientiæ suæ, tanquam semine de utero cordis sui formaverat, habens in se per gratiam Dei formam gratiæ, & disciplina naturalis legis in veritate.

Et cum ab eis recessissem, detrahebant mihi. Abominati sunt me quondam consilarii mei, & quem maxime diligebam averſatus est me. Hoc forte vult intelligi, se in eorum oblivionem venisse, & ab eorum affectibus & cordibus recessisse.

Pellis meæ, consumptis carnibus, adhesit os meum: Ad tantam ariditatem caro ejus devenerat, ut nihil in eo humoris remaneret, & ob hoc adglutinata quodammodo fuerit pellis ejus ossibus suis: hanc infirmitatem marasmus dicitur medici.

Et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos. Ad hoc enim diabolus consumptis carnibus sancti Job, labia ejus integra dereliquit, ut haberet positus in tormentis, quibus posset facile blasphemare: quasi cordis blasphemia non sit, pro qua ipse Job sicut pro cæteris peccatis holocausta Deo pro filiis suis die septimo offerbat: sed ideo diabolus linguam reservavit, ut intelligere posset, si Job ob cordis simplicitatem, blasphemiam proferret in labiis.

Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei: quia manus Domini tetigit me. Manum ergo Domini appellavit ipsam plagam quam patiebatur, quæ facta est Domini potestate. Tetigit, pro afflixit intelligendum est.

Quare persequimini me sicut Deus, & carnibus meis saturamini? Fecit Deus circa me in judicio, cui soli licet omnia in opere suo: vos quare præsumitis sicut Deus, ut affligatis innoxium: quod ipsi tantum pro dispensatione sua competit, aut quali dispensatione vestra indiget Deus?

Quis mihi tribuat, ut scribantur sermones mei? Quis mihi det, ut exarentur in libro stilo ferreo, & plumbi lamina, vel cæte sculptantur in silice? Quoniam à nullo homine potuit invenire solatium, convertit se ad Deum, & resurrectionem futuram prophetat in spiritu, ubi pro his malis premium sit recepturus, & hæc duris insculpta lapidibus optat inscribi, ut sermones prophetiæ in ætates sæculorum prolixiores permancant.

Scio enim quod redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum circumdabor pelle meæ, & in carne meæ videbo Deum. Hoc igitur clypeo Ecclesia quæ incarnationem unigeniti Dei veram confitetur, & resurrectionem mortuorum verissime credit futuram, se munit, & protegit, & inimicos suos convincit, atque debellat. Ubi sunt illi qui dicunt nos in resurrectione alia corpora habituros? audiant istum virum, ore Dei laudatum, dicentem:

Quem visurus sum ego ipse. Ego ipse Job, qui in stercore jaceo, & totus vulnerum sanie computresco: ego inquam Job, jam corruptus, atque vulneribus dissolutus, in hac carne mortali, incorrupta resurrectione futura glorificatus videbo Deum: & ut exprimeret ipsius sui corporis instauracionem: idcirco ait:

Et oculi mei conspexerunt sicut, & non alius. Reposta est hæc spes mea in sinu meo. Consummata sunt omnia in sinu meo.

Quare ergo nunc dicitis: persequamur eum? Ut quid nunc agitis, ita ut me tanquam vanum, nihilque credentem velut Deum non timeam: sive quia religione divina sim alienus persequi velitis, aculeatis me vestris perfodiendo sermonibus.

Et radicem verbi inveniamus contra eum. Videtis ergo quia necum non ut veri amici fideliter agitis: sed ut dolosi de meis sermonibus mihi laqueos concinnatis. Quandoquidem de ipsis verbis meis occasionem, velut quandam radicem reprehensionis invenire cupitis.

Fugite ergo à facie gladii: quoniam ultor iniquitatum gladius est. Hoc dicit: si recesseritis ab impressione mea, gladium justæ sententiæ Dei poteritis evadere. Gladius est enim lingua regis, & non carnalis, ut Salomon dicit.

Et scitote esse judicium. Quo judicio iusti judicis Dei, potero de subannatoribus judicari.